

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

NÁZEV: Vzdělávací intervence u dětí s PAS v mateřské škole

AUTORKA: Bc. Lenka Kudrnková

VEDOUcí PRÁCE: PhDr. Hana Sotáková

Předložená diplomová práce se zabývá tématem vzdělávání dětí s poruchou autistického spektra v mateřské škole. I když se s nárůstem zájmu o poruchy autistického spektra setkáváme s pracemi zaměřenými na vzdělávání těchto dětí poměrně často, posuzovaná práce ho zpracovává na základě poměrně obsáhlého dotazníkového šetření mezi učiteli mateřských škol, což není zcela obvyklé.

Práce je členěna obvyklým způsobem na teoretickou a empirickou část. V teoretické části autorka podrobně rozpracovává poruchy autistického spektra (dále PAS). Nejprve vyčerpávajícím způsobem seznamuje čtenáře s problematikou autismu jako takového, jeho historií a vývoje pohledu na něj. Dále poruchy autistického spektra klasifikuje podle platné Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN 10), kladně hodnotím i fakt, že uvedla také změny v klasifikaci, které jsou od roku 2014 platné především ve Spojených státech a souvisí s novým vydáním Diagnostického a statistického manuálu mentálních poruch (DSM 5) v roce 2013. Studentka také uvádí reakce odborníků na posuny v diagnostických kritériích, zde bych uvítala více kritické zhodnocení různých pojetí, což může být předmětem diskuse v rámci obhajoby. Ve snaze postihnout všechna fakta seznamuje čtenáře také s jednotlivými psychodiagnostickými nástroji využívanými pro děti s PAS, což je sice přínosné, ale ne nezbytné. Druhou část tvoří vzdělávací systém pro děti s poruchou autistického spektra. Definiuje pojem žáka se speciálními vzdělávacími potřebami a možnosti jejich vzdělávání v rámci školského systému České republiky. Zde bych ráda zdůraznila, že autorka prokázala také dobrou orientaci v legislativě, čímž čtenáři předkládá komplexní obraz možností vzdělávacího systému. V poslední části teoretického ukotvení pak charakterizuje jednotlivé speciálně vzdělávací přístupy a metody, které jsou u dětí s PAS využívány. Přímo tím uvádí svou empirickou studii a umožňuje pochopení jednotlivých přístupů reflektovaných ve výzkumu i člověku, který není odborníkem na vzdělávání dětí s PAS. Domnívám se, že tím práce získává na praktické využitelnosti pro učitele nebo rodiče, pro které je zpracovávané téma nové.

Empirická část je postavena na kvalitativní analýze dotazníkového šetření, v němž se autorce podařilo získat data od 15 učitelů pražských mateřských škol. Dotazník, který sama vytvořila (a který může čtenář najít v příloze práce) splňuje nároky na šetření daného typu a jeho členění

odpovídá cílům a výzkumným otázkám, které si studentka ve své práci stanovila. K metodologickému ukotvení práce tedy nemám výhrady a oceňuji, že je reflektována i etika výzkumu ve smyslu informovaného souhlasu a anonymizace dat. V první části prezentace a analýzy dat se čtenář seznámí podrobněji s výzkumným vzorkem zapojených učitelů. Data jsou prezentována přehledně pomocí grafů a tabulek. Poté následuje část zaměřená na učitelé používané přístupy a metody. Zde jsou analyzovány některé zajímavé odpovědi, jako například to, že učitelé uvádějí (N=4), že se nesetkali s TEACCH programem (Treatment and Education for Autistic Children and Children with Communication Handicap), ačkoli z něj vychází velká část kurzů, jichž se učitelé zúčastnili. Nebo na druhou stranu v českém prostředí ne tolik obvyklý Higashi program, který se objevil ve dvou odpovědích, i když ani jeden z respondentů neuvedl, že by se v něm vzdělával. V dané části studentka prokazuje dobrou znalost problematiky a schopnost kriticky analyzovat získaná data, je si vědoma i omezení svého dotazníkového šetření, když na str. 74-75 píše: *"Na základě těchto odpovědí se nabízí možnost další otázky, která by ji podrobněji rozpracovala a zodpověděla, jakým způsobem jsou zmíněné metody konkrétně využívány. V rámci tohoto výzkumu jsem však vycházela pouze z uvedených výpovědí, nebylo tedy možné analyzovat,...."*

Na závěr analytické části pak strukturovaně odpovídá na své výzkumné otázky, kde sumarizuje závěry získané z dat a podrobně je analyzuje, posouvá se zde ke konečné diskusi, kde své závěry konfrontuje s poznatky získanými na základě studia literatury.

Celkově hodnotím práci jako velmi zdařilou, domnívám se, že plně splňuje nároky na kvalifikační práci daného typu, neshledala jsem závažnější obsahové nebo formální nedostatky. Proto práci doporučuji k obhajobě.

Dne 9. 5. 2016

PhDr. Hana Sotáková